

Muokkaako AI jo uniakin?

RIITTA MIKKOLA

Näetkö unia? Näetkö sellaisia unia, joita toivoisit? Oma vastaukseni näihin kysymyksiin on kyllä ja ei. Olen nimittäin kyllästynyt uniini, joissa pääsääntöisesti asiat menevät pieleen. Uneni eivät ole varsinaisia painajaisia, mutta kyllä ne varsin ikäviä ja turhauttavia ovat.

Ankeat unet ovat kolmen tyyppisiä. Ensimmäisessä unessa tavarat tai paikat ovat hukassa. Tarvittavia asioita tai paikkoja ei löydy, joten ei voi tehdä sitä, mitä olisi juuri silloin tehtävä. Toisessa tyyppin unissa ollaan myöhässä. Ihan sama, minne pitäisi mennä: joka tapauksessa aika meni jo eikä vieläkään pääse lähtemään. Kolmannen tyyppin unissa (todennäköisesti yläkoulun opettajien normiuni) mikään ei onnistu, koska kukaan ei usko, mitä sanon. Jos yritän saada oppilaat tekemään jotain, he vain riehuvat. Ja neljäs unityyppi on tietenkin se, jossa kaikki nämä kolme elementtiä yhdistyvät.

Viime viikolla näin tyyppillisen unen, jossa yritin saada oppilaat kirjoittamaan tekstiä mutta tietenkään en saanut. Nyt uneen oli hiipinyt kuitenkin uusi elementti. Tajusin, että vaikka he kirjoittaisivat tekstin, olisi se todennäköisesti tekoälyn tekemä, jolloin työstä ei olisi kenellekään mitään hyötyä. Joten miksi edes yrittää? Tästä unesta heräsin kaksinker- taisen turhautuneena.

Tekoäly ja sen haasteet ovat siis hiipineet jo uniinikin. Muutos on ollut ennennäkemättömän nopea. Google, joka oli aikanaan suuri muutos, on jo historiaa. Sen lisäksi, että opettajat tuskailivat, miten opettaa AI-aikana, myös päättäjät on saatu kiinni – jos ei nyt housut kintuissa – niin ainakin vaikean tilanteen keskellä.

Mietin mielessäni teollistumista ja sen vaikutuksia eri ihmisryhmiin. Nopeat muuttuja-agentit hypäsivät kehityksen kelkkaan, rupesivat tehtailijoiksi, riistivät työntekijöitä ja kahmivat valtavat voitot. Konservatiiviset luddiittityöntekijät kokosivat voimansa ja yrittivät vastustaa muutosta – mutta turhaan, aivan turhaan. Tänä päivänä tekoälyä on turha

"Tänä päivänä tekoälyä on turha yrittää vastustaa, sillä se juna meni jo."

yrittää vastustaa, sillä se juna meni jo.

Mitä siis voimme tehdä? Toivoisinpa, että minulla olisi jokin hyvä vastaus tähän vaikeaan kysymykseen. Kirjoitus päättyisi kauniin ratkaisukeskeisesti. Mutta kun ei ole. Tilanne on päällä ja yritämme räpistellä sen kanssa.

Siksimä lainaan tekstiä ulkoministeri Elina Valtonen haastattelusta Helsingin Sanomista 4. syyskuuta: "Valtonen kuvailee olevansa diplomi-insinööri ja siksi ikuinen optimisti." En ole insinööri vaan opettaja, mutta kyllähän historian opettaja tajuaa, että jos mustasta surmasta ja toisesta maailmansodastakin on selvitty, niin selviämme me tästäkin. Selviämme, vaikka uneni kertoisivat muuta... ■

Kirjoittaja on Kleion päätoimittaja.